

EXPLICAR
LA UNIVER
SITAT

www.publicacions.ub.es/llibreweb/eees

Què és l'Espai Europeu d'Educació Superior?

> El repte de Bolonya. Preguntes i respostes

José Antonio García Suárez

UBe

Què és l'Espai Europeu d'Educació Superior?

> El repte de Bolonya. Preguntes i respostes

EXPLICAR
LAUNIVER
SITAT —

Què és l'Espai Europeu d'Educació Superior?

> El repte de Bolonya. Preguntes i respostes

José Antonio García Suárez

Índex

<i>Presentació</i>	7
<i>Introducció</i>	11
1. BOLONYA: MÉS QUE UN CANVI.	13
1. Com liderar el canvi?	15
2. Com diagnosticar les resistències al canvi?	17
3. Com superar les resistències al canvi?	19
4. Com gestionar els recursos funcionals?	20
2. LES UNIVERSITATS EUROPEES DAVANT DEL CANVI.	23
5. Identitat europea	27
6. Mapa universitari	29
7. Espai Europeu d'Educació Superior (EEES)	33
8. Reptes de les universitats europees per al 2010	41
9. Perfil de les noves carreres universitàries	49
3. LES UNIVERSITATS EUROPEES COMPROMESES AMB EL CANVI.	55
10. Sistemes europeus de crèdits i de qualificacions	60
11. Carreres europees de títol de grau	68
12. Accés als estudis de postgrau	73
13. Títol de màster i de doctor	75
14. Suplement europeu al títol	79
15. Catàleg dels nous títols a Espanya	82
4. LA UB IMPLEMENTA BOLONYA.	89
16. Característiques de l'oferta formativa	90
17. Mapa de POP 2010	93
18. Mapa de POP institucionals	94

19. Mapa de POP de centres.	95
20. Mapa de màsters i doctorats programats per al curs 2006-2007	97
<i>Documentació</i>	101
ANNEXOS	
1. <i>Estats membre del procés de Bolonya</i>	107
2. <i>Òrgans consultius de la Comissió de Seguiment</i>	108
3. <i>Glossari</i>	109

Presentació

L'EEES comença a ser una realitat en el nostre sistema universitari. En aquest sentit, des de febrer de 2005, amb la publicació dels reials decrets llei de grau i postgrau, s'ha ençetat el camí de les reformes i la implantació del primer i segon cicle amb les característiques de Bolonya. Des de Catalunya l'aposta decidida per estructurar el segon cicle amb l'oferta dels programes oficials de postgrau s'ha traduït en l'aprovació de la primera programació de màsters oficials i estudis de doctorat de les universitats catalanes que iniciarà la seva oferta el proper curs 2006-07.

Simultàniament, el Ministeri d'Educació i Ciència va iniciar el febrer de 2006 el procés públic de discussió dels primers decrets de directrius de grau, que defineixen les ofertes formatives en termes d'objectius formatius, competències que han de desenvolupar els estudiants i resultats que caldria assolir.

Ens trobem davant d'un canvi significatiu del concepte que fins ara teníem dels plans d'estudis, concebuts com una oferta estructurada i coherent d'assignatures agrupades en matèries valorades en termes d'un nombre determinat de crèdits docents. El nou model permet l'acumulació de crèdits transferibles, els ECTS, i permet a l'alumnat més llibertat d'elecció en el seu procés de formació, llibertat que possibilitarà que, amb 240 crèdits de primer cicle i 60 crèdits cursats en màster de segon cicle, es pugui fer un doctorat, o bé, que amb 180 crèdits de grau amb continguts bàsics i fonamentals

es pugui accedir a un màster de segon cicle, sense tenir la titulació de grau.

Aquest canvi per a l'estudiant, representa, al seu torn, una transformació molt significativa per a la cultura docent del professorat. Cal, en aquest sentit, programar els nostres coneixements dins del marc d'un programa educatiu i formatiu que acull l'estudiant des de l'inici dels estudis, el formant en competències genèriques com en competències transversals, és a dir, en habilitats, mitjançant l'oferta d'activitats que van més enllà dels plans d'estudis, i duu a terme accions per acompanyar l'estudiant en la seva inserció a la societat, amb ambiciosos programes de pràctiques o amb tutories dels treballs de fi de carrera. Per tant, s'introdueix un fort factor de diferenciació entre les diferents universitats, que podem aprofitar les seves fortaleces tant en l'àmbit de la docència com de la recerca per imprimir un segell propi de formació i de qualitat educativa.

És, en definitiva, un repte d'elevada complexitat, en tant que representa una manera diferent de formar l'estudiant, i de dissenyar els nostres programes formatius. En el primer cicle, tindrem una autonomia propera al 50 % de la nova oferta sotmesa periòdicament a la contrastació de la seva qualitat via acreditació. En el cas del segon cicle destaca, alhora, l'autonomia de programació de les universitats sempre que garanteixin els criteris de qualitat associats a aquesta mena d'oferta.

Tenim el repte d'implantar una manera ben diferent de treballar i fer la nostra tasca docent i accentuar el procés d'aprenentatge dels estudis. Per afrontar-lo amb èxit, cal un gran esforç i l'empenta dels responsables universitaris a l'hora d'informar àmpliament dels orígens, l'evolució, i les perspectives de futur d'aquest procés. En aquest sentit, aquest llibre té com a objectiu subministrar una informació clara i precisa sobre l'EEES i la situació al nostre país. Mitjançant un sistema de preguntes i respostes, el lector obté informació, de manera àgil i senzilla, pel que fa als aspectes que més el preocupen del procés.

En posar a disposició de la comunitat universitària aquesta informació tractada amb rigor i precisió, la UB vol impulsar les actituds proactives del professorat universitari davant els reptes actuals i de la nova cultura docent.

MÀRIUS RUBIRALTA I ALCANIZ
Rector de la Universitat de Barcelona

Introducció

Per a una majoria de la comunitat universitària s'observa que l'Espai Europeu d'Educació Superior (en endavant EEES) es va identificar primer amb els *crèdits europeus*, i en va ser una part important però només una part; i posteriorment amb el catàleg o mapa de títols, aspecte menys important, però font de confusió i d'interessos més immediats. Davant d'aquest presumpte panorama va sorgir la idea d'oferir a la comunitat universitària de la UB una informació més àmplia del que suposa el procés de Bolonya.

Aquesta aportació informativa sobre el que suposa l'EEES pretén que tots els membres de la comunitat universitària de la UB ens sentim partícips i compromesos amb el canvi històric que suposa la nova trajectòria universitària. Possiblement es tracti de la reforma universitària més transcendental de la història moderna. I per això hem de ser protagonistes compromesos amb el nostre futur universitari, perquè en el fons es tracta del desenvolupament humà i professional dels recursos humans de la comunitat universitària europea i de la nostra en particular.

La difusió del que suposa avui el procés de Bolonya, com a trànsit a l'EEES del demà, té una gran importància per la seva mateixa entitat ja que el caràcter europeu de les noves carreres universitàries tindrà repercussions tant en la formació dels estudiants com en els llocs de treball. A més, és necessari i urgent que totes les persones i institucions implicades tant en el desenvolupament formatiu com en el mercat de treball tinguin la informació suficient per poder assumir el grau de responsabilitat que els pertoca.

L'estudi està organitzat bàsicament en dos blocs. El primer es correspon amb els canvis que suposa Bolonya per a les universitats europees; el segon respon als compromisos que les pròpies universitats europees han assumit. El desenvolupament del contingut segueix una estratègia pedagògica; en primer lloc, mitjançant una anàlisi projectiva, es planteja l'explosió de canvis substancials que suposa el procés de Bolonya, i es descriuen els reptes que les universitats europees assumeixen davant d'aquests canvis —*La comunitat universitària europea en el marc de l'Espai Europeu d'Educació Superior*—. En segon lloc es tracten aspectes més concrets de l'EEES —*Adaptació de les universitats europees al procés de Bolonya*—, posant èmfasi en aquells canvis que afecten directament a les universitats europees i espanyoles, i en particular a la UB.

Com a sistema de treball es va optar per un tractament analític objectiu del contingut mitjançant els documents consultats. I com a exposició es va elegir el mètode de pregunta/resposta per considerar que tant la naturalesa del contingut com l'objectiu informatiu de la publicació ho exigien a fi d'aconseguir una presentació atractiva i de lectura àgil. Els documents que s'adjunten d'àmbit europeu i nacional han estat les fonts primàries d'informació. A més, s'ha rastrejat a la xarxa tota la literatura sobre el tema.

Com a consideració final només ens queda congratular-nos per ser coprotagonistes del moment històric que viu la comunitat universitària europea, sabent que amb l'EEES ha començat per a nosaltres, per a la UB, una etapa innovadora i de nous reptes.